

NOTAT

30. september 2016

J.nr. 16/09207

Sociale Ydel-
ser/Arbejdsmarkedsydelse
THM/LJS/NISC

Høringsnotat vedr. forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik og barselsloven (Præciseringer af Jobreform fase I og konsekvens for arbejdsgivers ret til refusion ved for sen anmeldelse af graviditetsbetin- get sygefravær m.v.)

1. Indledning

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik (Præciseringer af Jobreform fase I m.v.) har været sendt i høring i perioden den 11. august 2016 til den 12. september 2016.

Der er modtaget høringssvar fra følgende:

Ankestyrelsen, Beskæftigelsesrådets Ydelsesudvalg (DA, LO og FTF), Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark, Institut for Menneskerettigheder, KL, Retspoli- tisk forening, Rigsrevisionen, Rådet for Psykisk Sårbare på arbejdsmarkedet, Rådet for Socialt Udsatte, SAND - de hjemløses landsorganisation og Udbetaling Dan- mark.

Ankestyrelsen, DA, FTF, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark, Institut for Menneskerettigheder, Rigsrevisionen og Rådet for Psykisk Sårbare på arbejdsmar- kedet har ingen bemærkninger til de dele af lovforslaget, som omhandler præcise- ring af jobreform fase I.

Udkast til forslag til lov har været sendt i en supplerende høring i perioden fra den 23. september 2016 til den 30. september 2016 som følge af, at der i forslaget efter den eksterne høring er indsat en ændring til barselsloven, som genindfører en kon- sekvens for arbejdsgivers ret til refusion ved for sen anmeldelse af graviditetsbe- tinget sygefravær.

Der er i den supplerende høring modtaget høringssvar fra følgende:

Ankestyrelsen, DA, Dansk Socialrådgiverforening, FOA, KL, Rigsrevisionen, Rå- det for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet og Udbetaling Danmark.

Derudover er der efter den supplerende høringsfrist modtaget høringssvar fra: Da- tatilsynet og SAND – de hjemløses landsorganisation.

Ankestyrelsen, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, FOA, KL, Rigsrevisio- nen, Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet, SAND – de hjemløses lands-

organisation og Udbetaling Danmark har ingen bemærkninger til den del af lovforslaget, som omhandler barselsloven.

De modtagne høringssvar vedlægges.

Forkortelser anvendt i dette høringsnotat:

- Udbetaling Danmark - UDK
- SAND - de hjemløses landsorganisation - SAND

2. Generelle bemærkninger til forslag om præciseringer af jobreform fase I

LO anfører, at jobreform fase 1 vil bidrage til den stigende ulighed i samfundet, hvor flere børn vokser op i fattigdom, at forskellige studier viser, at der ikke er nogen nævneværdig beskæftigelsesgevinst ved at skære i ydelserne, og at de berørte bliver markant fattigere med risiko for at komme endnu længere væk fra arbejdsmarkedet.

Kommentar:

Det er regeringens holdning, at en mærkbar forskel mellem arbejdsindkomst ved en overenskomstmæssig mindsteløn og det man kan modtage i kontanthjælp er nødvendigt for et sundt arbejdsmarked.

Retspolitisk forening anfører, at de er stærkt kritiske over for jobreform fase 1 af retspolitiske, menneskeretlige og social-økonomiske grunde, og at det foreliggende udkast mest af alt er udtryk for, at lovændringen ved lov nr. 296 af 22. marts 2016 gik vel hurtigt.

Rådet for socialt udsatte anfører, at det er påfaldende, at der allerede er behov for justeringer i de nye regelsæt, og at Rådet generelt er bekymret for konsekvenserne af de nye regler om integrationsydelse, kontanthjælpsloft og 225-timersregel, som vil ramme socialt udsatte og øge risikoen for afsavn, social marginalisering og i værste fald udsættelser.

SAND anfører, at de mange præciseringer, som fremsættes så kort tid efter vedtagelse af hovedlovene, er en bekræftelse på, at lovene er hastet igennem.

Kommentar:

Jobreform fase 1 er en udmøntning af regeringens intention om, at det bedre skal kunne betale sig at arbejde end at være på offentlig forsørgelse. Jobreformen skal styrke det økonomiske incitament til at vælge et aktivt arbejdsliv med alt det positive, det bringer med sig - også for børnene. I implementeringsperioden er der i samarbejdet med kommunerne og Udbetaling Danmark fundet behov for visse præciseringer i den vedtagne lov nr. 296 af 22. marts 2016, som nu gennemføres.

3. 225-timersreglen

KL anfører, at det er uklart, hvordan ægtepar stilles i forhold til 225-timersreglen, når den ene ægtefælle er under uddannelse (hvor vedkommende modtager elev- eller lærlingeløn). KL finder, at det vil være hensigtsmæssigt at sidestille person-

gruppen med ægtepar, hvor den ene modtager en anden offentlig forsørgelsesydelse, fx SU, og foreslår, at der sker en præcisering heraf i 225-timersreglen.

Kommentar:

Det kan oplyses, at når der ydes hjælp til en person, hvis ægtefælle er under uddannelse, beregnes der ikke hjælp til ægtefællen. Dette fremgår af § 12, stk. 4, i lov om aktiv socialpolitik.

Hjælpen til den ikke-uddannelsessøgende vil blive beregnet som til en enlig. Det betyder, at den uddannelsessøgende ikke behøver at opgive sin uddannelse for at stille sig til rådighed for arbejdsmarkedet. Dette gælder, uanset om den uddannelsessøgende er berettiget til SU eller anden uddannelsesgodtgørelse.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering er af den opfattelse, at et sådant ægtepar vil være omfattet af beregningsreglen i § 26, stk. 3, i loven (kombinationsægtepar), og lovens § 30, stk. 2, om fradrag for ægtefællens indtægter, og at parret vil være omfattet af 225-timersreglen på samme måde som kombinationsægtepar, jf. § 13 f, stk. 8.

Styrelsen vil på sin hjemmeside udarbejde et spørgsmål-svar, der vejleder herom.

LO anfører, at det bør præciseres, hvornår man kan fritages fra at være omfattet af 225-timersreglen, således at ingen aktivitetsparate skal være omfattet af 225-timersreglen, evt. kombineret med, at personer, der har komplekse og sammensatte problemer, sindslidelse, alvorlige sygdomme og handicap, ligeledes undtages.

Endvidere foreslår LO, at der gennemføres en undersøgelse af, hvilke konsekvenser stramningerne får for de personer, der bliver omfattet af det lavere forsørgelsesgrundlag, herunder konsekvenser for børnenes sociale liv og opvækst mv.

Kommentar:

225 timers reglen skal sikre et skærpet krav om rådighed. Alle modtagere af uddannelseshjælp, kontanthjælp eller integrationsydelse, der godt kan arbejde, skal opfylde et krav om 225 timers ordinært og ustyttet arbejde inden for et år, og de personer, som ikke lever op til kravet, skal mødes med en konsekvens i form af en reduktion i ydelsen.

225-timersreglen indebærer, at personer, der vurderes at have en så begrænset arbejdsevne, at de ikke kan opnå beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked, ikke skal være omfattet af 225-timers kravet.

Der er i bemærkningerne til lovforslaget til 225-timersreglen angivet eksempler på grupper, som forventes undtaget, idet det bemærkes, at det i alle situationer er forudsat, at der er tale om en individuel konkret vurdering af den enkelte persons arbejdsevne. Personer under forrevalidering, revalidering (kun relevant for integrationsydelsesmodtagere) eller dem, der er påbegyndt udfyldelse af den forberedende del af en rehabiliteringsplan med henblik på forelæggelse for rehabiliteringsteamet, er undtaget fra 225-timersreglen. I øvrigt forlænger perioder med sygdom, barsel eller lignende, der har forhindret den pågældende i at arbejde, den periode, en person har til at opnå de krævede arbejdstimer.

Personer med betydelige komplekse problemer og/eller væsentlige helbredsmæssige problemer, må formodes ofte at have en så begrænset arbejdsevne, at de vil blive undtaget fra arbejdskravet.

Når aktivitetsparate ikke generelt undtages fra 225 timers kravet, skyldes det arbejdskravets størrelse. Det kan efter regeringens opfattelse ikke på forhånd udelukkes, at en aktivitetsparat kontanthjælpsmodtager kan arbejde 5-6 timer om ugen eller 1½ måned på fuld tid inden for 12 måneder.

Det kan oplyses, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering bl.a. har udarbejdet en guide til 225-timersreglen om forhold, der kan indgå i vurderingen af, om en borger skal undtages fra 225-timersreglen.

Beskæftigelsesministeriet vil iværksætte en evaluering i 2017, som skal belyse, i hvilket omfang de udsatte kontanthjælpsmodtagere får afklaret deres arbejdsevne og forsørgelsesgrundlag, så som fx ressourceforløbsydelse. Evalueringen vil blive iværksat, når kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen er fuldt indfaset.

4. Kontanthjælpsloftet

KL anfører, at det bør præciseres, om kommunen tillige skal træffe afgørelse efter § 25 b, stk. 8, om hvorvidt borgeren er enig.

Kommentar:

Det fremgår af bestemmelsens ordlyd, at der skal træffes afgørelse om, hvorvidt personer i relation til de øvre grænser for den samlede hjælp kan anses for samlevede eller enige. Det fremgår således direkte af bestemmelsens ordlyd, at der tillige skal træffes afgørelse over for borgere, der vurderes at være enige.

Retspolitisk forening anfører, at lovforslaget allerede skal træde i kraft 1. december 2016 og endvidere med en vis tilbagevirkende kraft fra 1. oktober 2016.

Kommentar:

De ændringer og præciseringer, der skal have virkning fra den 1. oktober 2016, er tillagt tilbagevirkende kraft af hensyn til de borgere, der berøres af ændringerne, idet de bliver stillet bedre som følge af ændringerne.

SAND anfører, at kontanthjælpsloftet forringer mulighederne for at undgå ghettoiseringer, fordi man indskrænker mulighederne for at anvise lejligheder i boligkvarterer med en relativ høj husleje.

Kommentar:

Kontanthjælpsloftet skal sikre en mærkbar økonomisk gevinst ved at tage et arbejde frem for at modtage offentlig forsørgelse. Og det skal bidrage til at kontanthjælpsmodtagerne kommer i job og får gavn af at være en del af det arbejdende fællesskab. Det er klart, at bor man i en dyrere lejlighed og derfor har modtaget mere i boligstøtte og særlig støtte, så vil man som følge af loftet også kunne opleve en højere reduktion i sin ydelse. Men det er bl.a. også den gruppe af kontant-

hjælpsmodtagere, hvor det økonomiske incitament til at arbejde i dag er særligt lavt, bl.a. fordi den særlige støtte helt falder bort, hvis man kommer i job.

UDK anfører, at lovforslagets virkningsdato må forventes at have en del administrative konsekvenser, herunder tidsmæssige udfordringer i forbindelse med udvikling af it-understøttelse til implementering.

Kommentar:

Den tilbagevirkende kraft af lovforslagets bestemmelser er indført af hensyn til de borgere, der stilles økonomisk bedre af forslaget. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, KL og UDK har samarbejdet om implementeringen af kontanthjælpsloftet og har i denne forbindelse drøftet de i lovforslaget indeholdte ændringer, herunder at de kan administreres til tiden.

5. Genindførelse af en konsekvens for arbejdsgivers ret til refusion ved for sen anmeldelse af graviditetsbetinget sygefravær

DA bemærker, at ændringen i barselsloven generelt set er til ulempe for arbejdsgiverne. Samtidig noterer DA sig, at den forventede merudgift for arbejdsgiverne på ca. 65 mio. kr. årligt, som følge af, at arbejdsgiverne forventes ikke at overholde fristen, står i kontrast til, at det angivne formål med forslaget er at undgå, at Udbetaling Danmark kan være nødsaget til at give arbejdsgiver afslag på barselsdagpenge eller refusion ved en meget sen anmeldelse.

Kommentar:

Der ændres ikke med lovforslaget på, at en arbejdsgiver skal anmelde lønmodtagerens fravær på grund af graviditet før 4 uger før forventet fødsel til Udbetaling Danmark senest 5 uger efter første fraværsdag. Overholder arbejdsgiveren fristen for anmeldelse, vil lovforslaget ikke få betydning for arbejdsgiveren. For en arbejdsgiver, som ikke overholder fristen for anmeldelse, vil lovforslaget betyde, at arbejdsgiverens ret til refusion fra første fraværsdag frem til anmeldelses sker, vil bortfalde.

DA anfører yderligere, at det bør præciseres i udkast til lovforslaget, at der i forbindelse med administrationen af loven bør sørges for, at en arbejdsgiver, der ved en fejl anmelder graviditetsbetinget sygefravær til kommunen i stedet for Udbetaling Danmark, ikke lider et tab som følge af en sådan misforståelse.

Kommentar:

Da manglende overholdelse af anmeldelsesfristen fremover vil få betydning for arbejdsgiverens ret til refusion, vil der i bekendtgørelsen blive fastsat regler om, at Udbetaling Danmark kan udbetale refusion, hvis overskridelsen af fristen for anmeldelse skyldes driftsforstyrrelser hos Nemrefusion af et omfang og en varighed, der har afskåret arbejdsgiveren fra at anmelde rettidigt, jf. tilsvarende bestemmelse i barselslovens § 40, stk. 4. Udbetaling Danmark vil ligeledes kunne udbetale refusion, hvis overskridelse af fristen skyldes forhold, som i det væsentligste må tilskrives lønmodtageren, forkert vejledning fra offentlige myndigheder eller andre, der må antages at have særligt kendskab til forholdene, eller når særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor. Det svarer til de dispensationsregler som findes i § 59 i lov om sygedagpenge.

Dette vil blive tilføjet i den endelige udgave af lovforslaget.

DA bemærker endeligt, at de finder den korte høringsfrist problematisk.